

దేశీ ఆవుకు మహర్షశ

స్వదేశీ జాతుల సంరక్షణ, ఏ-2 పాల ఉత్పత్తి పెంపే లక్ష్యంగా..

13 జిల్లాల్లో 58 క్షేత్రాలు ఏర్పాటు

- ఇప్పటికే పూర్తయిన జేఎల్ఈ గ్రూపుల ఎంపిక
- ఒక్కో యూనిట్‌కు రూ.30 లక్షలు వ్యయం
- 60 శాతం సబ్సిడీ అందిస్తాన్న ప్రభుత్వం
- మరో 30 శాతం బ్యాంకు రుణ సదుపాయం
- జూన్ నెలారబరులోగా రుణాల మంజూరు
- జూలై నుంచి క్షేత్రాల్లో పాల ఉత్పత్తికి శ్రీకారం

సాక్షి, అమరావతి: దేశీయ మేలు జాతి పాడి ఆవుల పెంపకం, పాల ఉత్పత్తి, మార్కెటింగ్‌ను ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం స్వదేశీ నాలు ఆవుల పెంపక క్షేత్రాలను ఏర్పాటు చేస్తోంది. ఈ క్షేత్రాల ద్వారా అటు స్వదేశీ జాతి ఆవుల సంరక్షణ, ఇటు రైతుకు అదనపు ఆదాయం సమకూరేలా

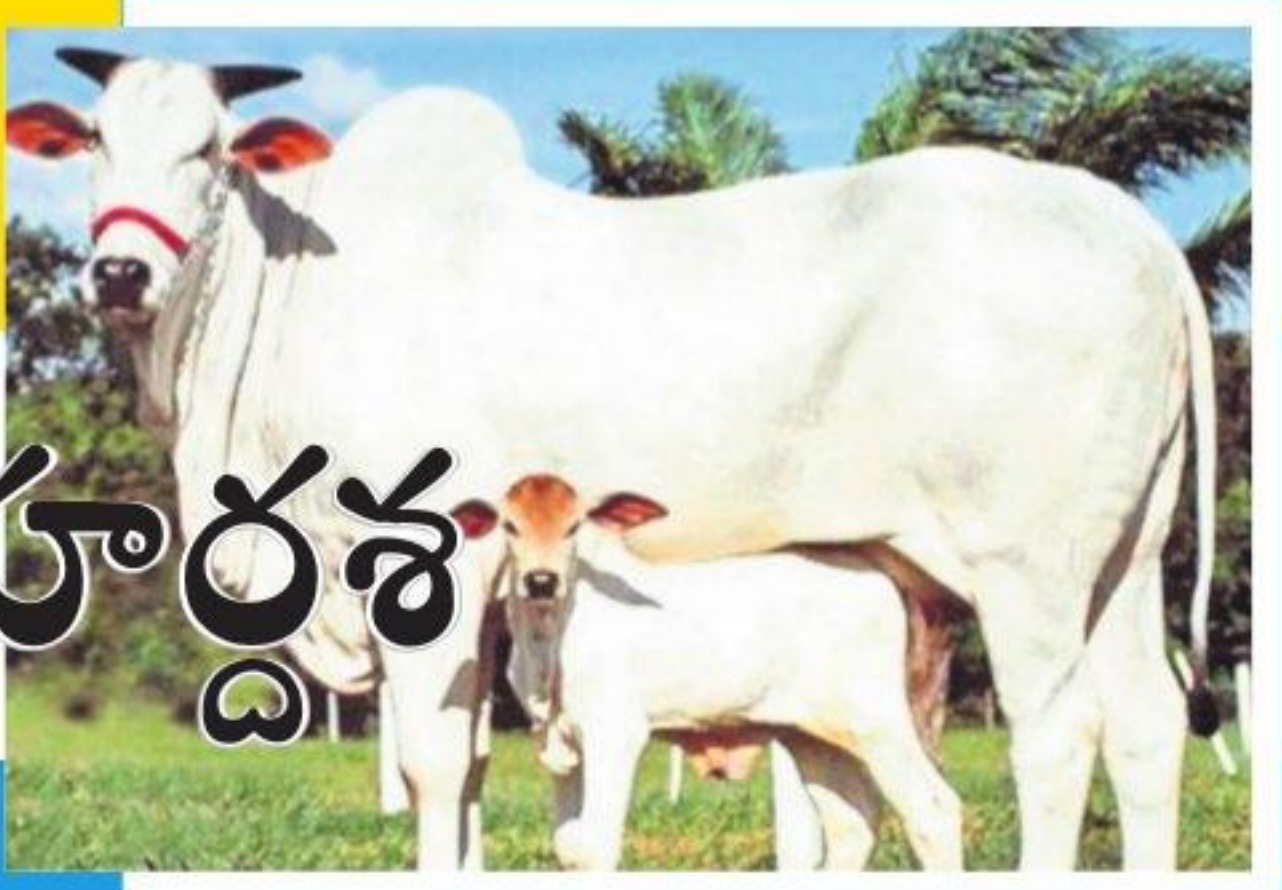
ఏ-2 మిల్క్‌కు జాతీయ, అంతర్జాతీయ డిమాండ్

దేశీయ నాలు ఆవులుగా పిటిచ్ గిర్ (గుజరాతీ), షాహివారా (హరియాణా, పంజాబీ), ఒంగోలు, పుంగనూరు జాతి పశువుల పాలను ఏ-2 మిల్క్‌గా పిలుస్తారు. ఈ పాలకు జాతీయ, అంతర్జాతీయ మార్కెట్‌లో మంచి డిమాండ్ ఉంది. ఒక్కో లీటర్ మన రాష్ట్రంలోనే రూ.80 నుంచి రూ.100 పలుకుతోంది. హైదరాబాద్,

ప్రభుత్వం సంకల్పించింది. వీటి ఏర్పాటుకు రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా జాయింట్ లయబిలిటీ గ్రూపు (శేఎల్ఈ)లను ఎంపిక చేసింది. ఈ గ్రూపులు ఇప్పటికే తమ వాటా సొమ్మును జమ చేయగా, జూన్ నెలారబరులోగా గ్రూపులకు బ్యాంకు నుంచి రుణం మంజూరుతో పాటు సబ్సిడీ సొమ్ములు విడుదల చేసి, జూలై నాటికల్లా క్షేత్రాలను ప్రారంభించేందుకు ప్రభుత్వం చర్యలు చేపట్టింది. ఒక్కో యూనిట్ రూ.30 లక్షలతో..

రూ.17.40 కోట్ల అంచనాతో రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా 58 యూనిట్లు ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. ఒక్కొక్కటి రూ.75 వేల విలువైన 25 దేశీ నాలు ఆవులను ఒక్కో యూనిట్‌కు అందజేస్తారు. వీటి కోసం రూ.10.50 కోట్లు ఖర్చు కానుంది. గోవుల కోసం నిర్మిస్తే పెక్కు, ఫెర్టింగ్ కోసం ఒక్కో యూనిట్‌కు రూ.10 లక్షల బొమ్మన రూ.5.80 కోట్లు ఖర్చు చేయనున్నారు. ఇక ఒక్కో యూనిట్‌కు పాల

బెంగళూరు, చెన్నై వంటి నగరాల్లో లీటర్ రూ.150 నుంచి రూ.180కి పైగా పలుకుతుంది. కాన్పూర్ వంటి దీర్ఘకాలిక వ్యాధి నివారణకు ఎంతో ఉపయోగపడే ఏ-2 పాల ఉత్పత్తి, చిని యోగాన్ని పెంచడంతో పాటు స్వదేశీ జాతులను సురక్షితపడం లక్ష్యంగా దేశీ నాలు ఆవు క్షేత్రాలను ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేస్తోంది.

ఉత్పత్తి కోసం ఉపయోగించే పరికరాల కోసం రూ.1.12,250 బొమ్మన రూ.65.54 లక్షలు, నిర్వహణ కోసం రూ.1,37,250 బొమ్మన రూ.79.46 లక్షలు ఖర్చు చేయనున్నారు. ఈ విధంగా ఒక్కో యూనిట్‌కు రూ.30 లక్షల బొమ్మన ఖర్చు కానుంది. ఈ మొత్తంలో రూ.3 లక్షలు (10 శాతం) జేఎల్ఈ గ్రూపు భరించనుండగా, రాష్ట్రీయ కృషి వికాస్ యోజన (ఆర్కేపీఎస్), నేషనల్ బొమ్మన పథకం (ఎన్ఎఫ్ఎస్ఎస్) నిధుల నుంచి సబ్సిడీ రూపంలో రూ.18 లక్షలు (60 శాతం) అందించనున్నారు. మిగిలిన రూ.9 లక్షలు (30 శాతం) బ్యాంకుల నుంచి రుణంగా మంజూరు చేయనున్నారు.

జూలై నాటికి క్షేత్రాలు ప్రారంభం.. జిల్లా కలెక్టర్ నేతృత్వంలో ఏర్పాటైన జిల్లా స్థాయి మానిటరింగ్ కమిటీల ద్వారా ఎంపిక చేసిన జేఎల్ఈ గ్రూపులు తమ వాటాగా రూ.3 లక్షలు ఇప్పటికే జమ చేశారు. ఈ నెలారబరులో గ్రూపులకు బ్యాంకు రుణాలు మంజూరుతో పాటు పాల ఉత్పత్తుల కోసం అవసరమైన పరికరాల ఎంపిక పూర్తి చేస్తారు. ఎంపిక చేసుకున్న పరికరాలను జూన్ 15 నుంచి 30వ తేదీలోగా కొనుగోలు చేస్తారు. ఏపీ షాహీన్ హౌసింగ్ కార్పొరేషన్ ద్వారా ఈ క్షేత్రాల కోసం పెక్కు నిర్మించే ప్రక్రియను జూన్ 24వ తేదీలోగా పూర్తి చేయనున్నారు. పశుగ్రామం కొరత లేకుండా చేసేందుకు ఆర్థానిక్ మేనేజిమెంట్ ప్లాన్ (ఓఎంపీ) ద్వారా పశుగ్రామం సాగు చేసేందుకు బెంగళూరుకు చెందిన అడిలి ఆర్థానిక్ సర్టిఫికేషన్ ద్వారా జూన్ 1 నుంచి 10వ తేదీ వరకు క్షేత్ర స్థాయి

పాలకు మంచి ధర..

మా గోశాలలో వివిధ జాతులకు చెందిన 112 ఆవులు, గేదెలు ఉన్నాయి. జేఎల్ఈ గ్రూపుగా ఏర్పడి స్వదేశీ నాలు ఆవుల కోసం ధరభాస్ట చేసాం. మా వాటాగా రూ.3 లక్షలు చెల్లించాం. ఈ ప్రాజెక్టు కింద 25 నాలు ఆవులిస్తారు. ఒక్కో ఆవు 4 నుంచి 5 లీటర్ల పాలిస్తుంది. వీటికి విజయవాడ మార్కెట్‌లోనే లీటర్ రూ.100 ధర పలుకుతోంది. హైదరాబాద్‌లో ఏకంగా రూ.150 నుంచి రూ.180 వరకు ధర ఉంటోంది.

- రవిమహర్, సురంగి గోశాల.

రైతుకు అదనపు ఆదాయం..

దేశీ నాలు ఆవులను సంరక్షించడమే లక్ష్యంగా ప్రభుత్వం ఈ క్షేత్రాలను ఏర్పాటు చేస్తోంది. అంతర్జాతీయ మార్కెట్‌లో మంచి డిమాండ్ ఉన్న ఏ-2 పాల ఉత్పత్తిని పెంచడం ద్వారా రైతులకు అదనపు ఆదాయం సమకూర్చాలని ప్రభుత్వం సంకల్పం. ఇప్పటికే గ్రూపుల ఎంపిక పూర్తయ్యింది. వచ్చే నెలలో రుణాల మంజూరు, పెక్కు నిర్మాణ ప్రక్రియ పూర్తి చేసి, జూలై మొదటి వారంలో క్షేత్రాలను ప్రారంభించేలా కనరత్న చేస్తున్నారు.

- ఆర్.అమర్లెడ్డికపూర్, డైరెక్టర్, పశుసంపర్కశాఖ

పరిశీలన చేస్తారు. జూన్ 10 నుంచి 30వ తేదీలోగా రుణంతో పాటు సబ్సిడీ మొత్తం జమ చేస్తారు. జూలై మొదటి వారంలో ఎయిక చేసుకున్న దేశీ ఆవులు కొనుగోలు ప్రక్రియ చేపడతారు. రెండో వారంలో పాల ఉత్పత్తికి శ్రీకారం చుడతారు.

తాంధ్ర రుచి ... తినరా మెమరచి

తాంధ్ర...ఈ పేరు వింటేనే నోరురుతుంది. గిరిజన మహిళలు సంప్రదాయబద్ధంగా తయారు చేస్తుండడంతో మరింత గిరాకీ పెరుగుతోంది. కిలో రూ.80 వరకూ ధర పలుకుతున్నా కొనుగోలుదారులు మాత్రం ఎక్కుడా వెనక్కి తగ్గడం లేదు. మామిడి సీజన్ అయిపోయినా వీటిని భద్ర పరచుకొని తినే అవకాశం ఉండడంతో డిమాండ్ పెరుగుతోంది. కొనుగోలుదారుల ఆసక్తిని గమనించి మరింత ఉత్పత్తి చేయడానికి ఈ ప్రాంత వాసులు కృషి చేస్తున్నారు.

- తాంధ్ర తయారీలో గిరిజనం నిమగ్నం
- కొండమామిడి పండ్లతో తయారు చేస్తున్న మహిళలు

కురుపా: గిరిజన మహిళలు సంప్రదాయంగా తయారుచేస్తున్న కొండమామిడి తాంధ్రకు మంచి గిరాకీ ఏర్పడింది. కురుపాం నియోజకవర్గ పరిధిలోని కురుపాం, గుమ్మలకృష్ణవరం, కొమరాడ, జియ్యమ్మలవల మండలాల్లో గిరిజిఖర గ్రామాల్లో గిరిజన మహిళలు కొండమామిడి పండ్లను సేకరించి తాంధ్ర తయారీకి ఉపక్రమిస్తున్నారు. ఏజెన్సీలో సహజసిద్ధంగా మామిడి చెట్లకు కాసే కొండమామిడి పండ్లను సేకరించి మామిడి తాంధ్రను తయారు చేసి కిలో రూ.80 నుంచి రూ.80 వరకూ విక్రయిస్తున్నారు. తాంధ్ర తయారీ ఏజెన్సీలో గిరిజిఖరాలపై మామిడి చెట్లకు కాసే కొండమామిడి పండ్లను ఇంటిల్లిపాడి ఉదయం,

సాయంత్రం సమయాల్లో వెళ్లి పండ్లను సేకరించి వాటిని కుళ్ల పరిధి పెద్ద డబ్బాల్లో వేసి రోడ్‌లోకి దండుతారు. దంబగా వచ్చిన మామిడి రసాన్ని మేదర జుగిడలో పలుచగా వెడజల్లేలా ఆరబెడతారు. వీటిలో ఎటువంటి రసాయనాలు కలుపకుండానే పొరలు పొరలుగా వేసి వారం, పది రోజులు ఆరబెట్టి ఉండలా చుట్టి తాంధ్రను తయారు చేస్తారు.

తియ్యరగు: మామిడి పండ్లను ఒక డబ్బాలో వేసి రోడ్‌లోకి దంబగా వచ్చిన రసాన్ని తాంధ్రగా తయారు చేస్తారు. మిగిలిన మామిడి తొక్కలను, బింకలను వేరు చేసి ఎండబెడతారు. తొక్కలను తియ్యరగుగా పిలుస్తారు. వీటిని బెల్లంతో ఊదగాయగా చేసుకొని అన్నంతో కూరగా ఆరగిస్తారు.

టింకపేడి అంబలిగా... మామిడి పండ్ల నుంచి తొక్కను, రసాన్ని వేరుచేసిన తరువాత చివరిగా ఉండి మామిడి బింకలను కూడా ఎండబెట్టి పిండిగా చేస్తారు. దీన్ని ఉడగబెట్టి అంబలిగా చేసుకొని గిరిజనం

మామిడితో ఎంతో మేలు

ప్రతి ఏడాది మామిడితో గిరిజన కుటుంబాలకు అన్ని విధాలా మేలే. ఎందుకంటే మేము ఏడాదిపాటు

వ్యవసాయ పనుల్లో ఉన్నప్పుడు తాంధ్రను అన్నంతో, తియ్యరగు ఊదగాయగా చిని యోగిస్తుంటాం, మామిడి బింకను కూడా బింక పిండి అంబలిగా చేసుకొని వ్యర్థాలు తాగుతారు. మరికొన్ని సందర్భాల్లో వ్యాపారులకు కూడా విక్రయిస్తుంటాం. మామిడితో మనకు అన్ని విధాలా మేలే.

- చిత్తర తలసమ్మ, పేనబల్లెడ గిరిజన గ్రామం, కురుపా మండలం

ఆరగించటం ఆనవాయితీ. మార్కెట్లో మంచి గిరాకీ.. ఏజెన్సీలో గిరిజనం తయారు చేసే తాంధ్ర, తియ్యరగు మంచి గిరాకీ ఉంది. స్థానిక వ్యాపారులు తాంధ్రను కేజీ రూ.80 వరకు కొనుగోలు చేస్తున్నారు. తియ్యరగు కేజీ రూ.50 ధర పలుకుతోంది. ఎటువంటి రసాయనాలు కలుపకుండా తయారు చేయడంతో వ్యాపారులు ఈ ప్రాంత తాంధ్రపై మక్కువ చూపిస్తున్నారు.

కాల్చొద్దు.. కలియదున్నితే ముద్దు!

- పంటల వ్యర్థాల కాల్చివేతతో పర్యావరణానికి ముప్పు
- భూమికి నష్టమంటున్న వ్యవసాయాధికారులు

పొన్నూరు: రబీ సీజన్ ముగియడంతో కొందరు రైతులు మొక్కజొన్న, తెల్లజొన్న వ్యర్థాలను పొలాల్లోనే కాల్చివేస్తూ పర్యావరణానికి, భూసారానికి హాని తలపెడుతున్నారు. గుంటూరు జిల్లా పొన్నూరు నియోజకవర్గంలోని పొన్నూరు, చేట్లోలు, పెద్ద కాకాని మండలాల్లో రబీ పంటగా మొక్కజొన్న, తెల్లజొన్నను రైతన్నలు సాగు చేశారు. పంటలు చేతికి అందేసరికి రైతులు వ్యర్థాలను పొలంలో కలియదున్నకుండా తగలబెడుతున్నారు. సాధారణంగా పొలాల్లో పంటను కోసి ధాన్యాన్ని ఇంటికి తీసుకెళ్లిన తర్వాత వ్యర్థాలను భూమిలో కలియదున్నడం వల్ల మేలు జరుగుతుందని వ్యవసాయాధికారులు చెబుతున్నారు. కాల్చివేతతో అనర్థాలు..

రైతులు ఖరీద్, రబీలో పండించిన పంటలను సాధారణ పద్ధతిలో కోత కోసి, సూర్కిడి చేస్తే పశుగ్రాసం మిగులుతుంది. ఎందు గడ్డిని మోపులుగా కట్టి, వాములుగా పెరుకుని అవసరానికి తగ్గట్టుగా తీసుకెళ్లి పశువులకు పెడుతుంటారు. అలా కాకుండా యంత్రంతో సూర్కిస్తే గడ్డి ముక్కలవుతుంది. హార్వెస్టర్తో సూర్కిడే సందర్భంలో గడ్డి ముక్కలుగా అయి, పొలంలోనే వాహనం వెంట పడిపోతూ ఉంటుంది. ఇలా మిగిలిపోయిన గడ్డి

మొక్కజొన్న వ్యర్థాలను పొలంలో కాల్చివేస్తున్న దృశ్యం

పరిహారం ఎంచక్కా..

నిషేధం పక్కా..

లంగురు వేసిన బోట్లు, వలలు అల్లుకుంటున్న మత్స్యకారులతో ఉప్పాడ సాగరతీరం	
స్వచ్ఛందంగా పాటిస్తున్న మత్స్యకారులు	సరైన సమయంలో 'భృతి' ఇవ్వడమే కారణం
జిల్లాలో సముద్ర తీర మండలాలూ	మత్స్యకార గ్రామాలు
13	99
మెరైన్ ఫిషరీమెన్ జనాభా	మెరైన్ బోట్లు
3,03,000	6,383
2020లో మత్స్యకార భరోసా లబ్ధిదారులు	2021లో లబ్ధిదారులు
27,118	30,213
మత్స్యకారుల ఖాతాలకు జమ అయిన సొమ్ము రూ. 30,21,30,000	

ఇచ్చినది చాలక.. పూట గడిచే దారి లేక మత్స్యకారులు అధికారుల కళ్లగొప్పి చేపల వేట సాగించేవారు. దీంతో నిషేధం నిరుగారేది. ప్రస్తుతం ఇలా..

ప్రజాసంకల్ప యాత్ర సందర్భంగా కాకినాడలో నిర్వహించిన మత్స్యకారుల సమ్మేళనంలో నాటి

వివక్ష నేక, నేటి ముఖ్యమంత్రి వైఎస్ జగన్మోహన్రెడ్డి వేట నిషేధ భృతిని రూ.10 వేలకు పెంచి, నకాలంలో చెల్లిస్తామని హామీ ఇచ్చారు. దీనిని గత ఏడాది నుంచే అమలు చేస్తున్నారు. వేట నిషేధం అమలు ప్రారంభమైన వారం రోజుల్లోనే ఎటువంటి అవినీతికీ తావు లేకుండా, పొల్లిలకు అతీతంగా ఈ వేట నిషేధ భృతి అందిస్తున్నారు. ఈ ఏడాది పరిహారం ఇప్పటికే మత్స్యకారుల ఖాతాలకు జమ చేశారు. దీంతో తమ కష్టాలు గట్టిక్కాయని మత్స్యకారులు ఆనందం వ్యక్తం చేస్తున్నారు. కుటుంబ పోషణకు

పరిహారం అంటే ఇలా ఇవ్వాలి

వేట నిలిపివేయడనే వారు. మా జీవపోరాడి ఆగిపోయేది. తిండి లేక అలమటిందే వాళ్లం. అది కూడా రూ.4 వేల పరిహారం ఇస్తామనే వారు. అది కూడా నెలలు గడిచినా ఇప్పీవారు కాదు. నిషేధం కాం పూర్తయినా పరిహారం అందేది కాదు.

దీంతో అప్పుల పాలయ్యేవాళ్లం. ఇప్పుడలా కాదు. వేట నిషేధం మొదలయిన వెంటనే పరిహారం ఇస్తారే. నేతల సిపారుసులు లేవు. అవినీతి అనేక లేదు. పొల్లిలని ఎక్కుడా చూడలేదు. అందరికీ సక్రమంగా అందింది. ఇలా నకాలంలో పరిహారం ఇస్తే ఇక మేం ఎందుకు తప్పు చేస్తాం? ఎంతో ఆనందంగా మా బతుకులు బతుకుతున్నాం. పరిహారం అంటే ఇలా ఇవ్వాలి. అంతే కానీ మిప్పుడో ఇచ్చేది పరిహారం ఎలా అవుతుంది?

- బెనుగు శ్రీను, మత్స్యకారుడు, కోనసావనపేట

అవసరానికి అడుకుంటున్నారు

ఇన్నాన్న సరిహారం సరైన సమయానికి ఇచ్చేస్తున్నారు. అవసరానికి అడుకుంటే పక్కడా రుకు పక్కాయని అవసరం పక్కాయని అవసరం ఏముంటుంది. అందుకే ఎవరూ చేపల వేట నిషేధాన్ని కాదని వేటకు వెళ్లడం లేదు.

గతంలో తక్కువ వచ్చేది. ఇప్పుడు సరిపడినంత పరిహారం ఇస్తున్నారు. దీంతో ఇబ్బందులు లేకుండా రెండు నెలలూ గడస్తున్నాయి. మా కుటుంబాలకు ఆర్థిక భరోసా కలిగింది. ఆదుకోవడంతో ఇంటిల్లిపాడి ఆనందంగా ఉలుస్తున్నాం. గతంలో పరిహారం సక్రమంగా అందక దొంగదాటుగా చేపల వేటకు వెళ్లే వారు.

- కప్పిరి స్వామి, మత్స్యకారుడు, కోనసావనపేట

ఆర్థిక సహాయం నకాలంలో అందడంతో మత్స్యకారులు స్వచ్ఛందంగా వేట నిషేధం అమలు చేస్తున్నారు.

డిజిలాకర్ కు పెరుగుతున్న ప్రాధాన్యత

- సర్టిఫికేట్లు, డ్రైవింగ్ లైసెన్స్ పత్రాలను భద్రపరుచుకునే సౌలభ్యం
- కేంద్రం 'డిజిటల్ ఇండియా' ప్రణాళికలో ముఖ్య భూమిక
- భౌతిక దాక్యుమెంట్లకు బదులు డిజిటల్ సర్టిఫికేట్లు వెరిఫై చేసుకునే వీలు
- ఈ ఏడాది చివరికి యూజర్ల సంఖ్య 8 కోట్లకు చేరే అవకాశం

సాక్షి హైదరాబాద్ ప్రస్తుత కోవిడ్ మహమ్మారి పరిస్థితులు 'డిజిటల్ సర్వీసెస్'ను ఫోటోలోకి తీసుకోవచ్చాయి. ఏడాది కాలంగా బోటుదోసుకున్న పరిణామాలతో గతంలో డిజిటల్ టెక్నాలజీలను అంతగా అందిపుచ్చుకోని సంప్రదాయ వ్యాపార సంస్థలు, విద్యాసంస్థలు కూడా ఇప్పుడు ఆన్లైన్ కార్యకలాపాలకు పట్ట అయిపోయాయి. గతంలో ఈ సంస్థల లావాదేవీలు, రోజువారీ విద్యలు, కార్యక్రమాల్లో ఎక్కువగా దాక్యుమెంట్ల రూపంలో కాగితంతో కూడిన 'ఫిజికల్ దాక్యుమెంట్ అథెంటికేషన్'కున్న ప్రాధాన్యత నేపథ్యంలో దానికి ప్రత్యామ్నాయంగా కేంద్ర ప్రభుత్వ 'డిజిటల్ ఇండియా' ప్రణాళికలో భాగంగా 'డిజిలాకర్' ఇప్పుడు ముఖ్య భూమికను పోషిస్తోంది. ఎదుర్కొన్న, బర్డ్ సర్టిఫికేట్లు, ఐటీ డెవలప్మెంట్ పత్రాలు, డ్రైవింగ్ లైసెన్స్, ఇతర ముఖ్యపత్రాలను డిజిలాకర్లో దాచుకునే సౌలభ్యం ఏర్పడింది. దీనిద్వారా డిజిటల్ రూపం తమ జనన ప్రవీరకరణపత్రాలు మొదలు విద్యార్థకుల సర్టిఫికేట్లు, బీజినెస్ దాక్యుమెంట్లు, ఆదాయపు పన్ను వెర్రిఫై పత్రాలు, డ్రైవింగ్ లైసెన్స్, ఆర్డీలు ఇలా అనేక రకాల దాక్యుమెంట్లను ఆన్లైన్ డిజిటల్ ఫార్మాట్లో జాగ్రత్తగా దాచుకునే వీలు ఏర్పడింది.

ఈ ఏడాది చివరకల్లా యూజర్ల సంఖ్య 8 కోట్లకు...
2015-16లోనే ప్రారంభమైన ఈ వినియోగ అలోచన ద్వారా అన్నిరకాల దాక్యుమెంట్లను ఓ 'సెంట్రల్ రిపోసిటరీ'లో పదిలపరుచుకుని అవసరం వచ్చినప్పుడు రిజిస్టర్డ్ సౌకర్యాల వాటిని డిజిటల్ రూపంలో చూపించుకునే సౌలభ్యం ఏర్పడింది. దీనిని ప్రారంభించిన నాటి నుంచి ఉపయోగించుకునే వారి సంఖ్య క్రమంగా పెరిగినా గతేడాది జూన్-ఆగస్టు మధ్యకాలంలో దేశవ్యాప్తంగా యూజర్స్ రిజిస్ట్రేషన్ 4 కోట్ల లోపు నుండి నాలుగున్నర కోట్లకు పెరిగింది. గతేడాది మార్చి-ఏప్రిల్ నెలల్లో రోజుకు 20 వేల మంది కొత్తయూజర్లు వచ్చి చేరుతుండగా ఇప్పుడు వారి సంఖ్య లక్షకు చేరుకున్నట్లుగా కేంద్ర ఎలక్ట్రానిక్స్ అండ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ పరిధిలోని నేషనల్ ఈ-గవర్నెన్స్ డివిజన్ తాజాగా వెల్లడించింది. ఈ ఏడాది చివరకల్లా దీని రిజిస్ట్రేషన్ యూజర్ల సంఖ్య 8 కోట్లకు చేరవచ్చని అంచనా వేస్తున్నారు.

ఏపీపీ కీలకం...
అన్ని రకాల దాక్యుమెంట్లను అప్లికేషన్ ప్రోగ్రా

మింగ్ ఇంటర్ఫేస్ (ఏపీపీ)-లెవల్ ఇంటిగ్రేషన్ ద్వారా డిజిలాకర్ అనుమతిస్తుంది. ఏపీపీ ద్వారా ఒక సాఫ్ట్వేర్ నుంచి మరొక సాఫ్ట్వేర్కు డేటాను బదిలీ చేసే వీలు ఏర్పడుతుంది. ప్రభుత్వ పరంగా ఓపెన్ ఏపీపీ పాలసీ అనుబంధం ద్వారా డిజిటల్ అండ్ ఇంట్రా గవర్నెంట్లలో ఏజెన్సీస్ మధ్య సమర్థవంతంగా 'డేటా షేర్ చేసుకోవడానికి' దోహదపడుతోంది.

తెలంగాణ విషయానికొస్తే...
రాష్ట్రంలో డిజిలాకర్ విధానాన్ని పరిపక్వంగా 2020 నవంబర్ 4న ఐటీ, ఎలక్ట్రానిక్స్ అండ్ కమ్యూనికేషన్స్ శాఖలోని జారీచేసింది. పౌరులకు డిజిటల్ సౌధికారతను అందించడంలో భాగంగా డిజిటల్ ఫార్మాట్లో సంబంధిత విభాగాల నుంచి దాక్యుమెంట్లు, సర్టిఫికేట్లు యాక్సెస్ చేసేందుకు దాక్యుమెంట్ వ్యాల్వ్ ఉపయోగపడుతోంది. 'పేపర్ రంగాల్లో ఈ సదుపాయం అందుబాటులోకి తెచ్చింది. అవి...

● వివిధ ప్రభుత్వశాఖలు, పీఎస్యూలు, స్వయం ప్రతిపత్తిగల సంస్థలు, యూనివర్సిటీలు,

ప్రభుత్వ సంస్థల్లో డిజిలాకర్ సిస్టమ్ను అడాప్ట్ చేసుకున్నాయి.

- శాఖలు లేదా ఏజెన్సీలు డిజిలాకర్ ప్లాట్ఫామ్పై రిజిస్టర్ చేసుకోవాలి. వారి సాఫ్ట్వేర్/సిస్టమ్ (వెబ్, మొబైల్ అప్లికేషన్లు) ఈ ప్లాట్ఫామ్లో

డిజిలాకర్ ద్వారా ఏయే దాక్యుమెంట్లు పరిగణనలోకి...

ప్రత్యక్షంగా 'పేపర్'తో కూడిన ఆధిక్యత దాక్యుమెంట్లను చూపడానికి బదులు డిజిలాకర్ ద్వారా దాదాపు 492 ముఖ్యమైన దాక్యుమెంట్లను డిజిటల్ ఫార్మాట్లో పరిగణనలోకి తీసుకుంటారు.

ఉదా: ఆధార్, పాన్కార్డ్, డ్రైవింగ్ లైసెన్స్, వాచనాల ఆర్డీలు, క్లాస్ 10, 12 సర్టిఫికేట్లు, ఇన్ఫర్మేషన్ పాలసీ దాక్యుమెంట్లు, స్కూల్ సర్టిఫికేట్, లీగల్ హీర్ సర్టిఫికేట్, సీనియర్ సెటిజన్ సర్టిఫికేట్, ప్రావర్తి సర్టిఫికేట్లు, దాక్యుమెంట్ల తదితరాలు...

అనుసంధానించుకోవాలి. ప్రత్యక్షంగా హార్డ్కాపీ సర్టిఫికేట్/దాక్యుమెంట్తో సమానంగా దీనిని పరిగణనలోకి తీసుకుంటారు.

డిజిలాకర్ నమోదు ఎలా ?

డిజిలాకర్ యాపిఎస్ మొబైల్ (యాపిల్, ఆండ్రాయిడ్) ఫోన్లలో ఉచితంగా డౌన్లోడ్ చేసుకోవచ్చు. <https://digilocker.gov.in> లేదా <https://digitallocker.gov.in> వెబ్సైట్ల ద్వారా నమోదు చేసుకోవచ్చు.

కావాల్సినవి...

- పేరు, పుట్టినతేదీ, మొబైల్ ఫోన్, ఆధార్ నంబర్
- మొబైల్ ఫోన్ను ఆధార్ నంబర్ను అథెంటికేట్ చేస్తూ వన్టైమ్పాస్ వర్డ్ పన్నుంది.
- ఆ తర్వాత అథెంటికేషన్ కోసం సెక్యూరిటీ టీఎస్ఎస్ సెట్ చేసుకోవాల్సి ఉంటుంది.

సమర్పించకుండానే అడ్మినిస్ట్రేషన్ పొందారు.

- కానిస్టేబుల్ రిక్రూట్మెంట్ కోసం కర్ణాటక పోలీస్ శాఖ అభ్యర్థుల 10,12 తరగతుల సర్టిఫికేట్లను డిజిలాకర్ ద్వారా పరిశీలించింది. లక్షలాది మంది దరఖాస్తు చేసుకోవడంతో వాటిని వ్యక్తిగతంగా పరిశీలనకు ఆదనెలలకు పైగా సమయం పట్టి ఉండేది. దీంతో రిక్రూట్మెంట్ ప్రక్రియ 7.8 నెలలు ఆలస్యం కాకుండా డిజిటల్ వెరిఫికేషన్ దోహదపడింది.

- డిజిలాకర్ ద్వారా డిజిటల్ ఇన్ఫర్మేషన్ పాలసీ అను జారీచేయాలని ఈ ఏడాది ఫిబ్రవరిలో అన్ని టీమా కంపెనీలకు ఇన్ఫర్మేషన్ రెగ్యులేటరీ అండ్ డేటాప్రోటెక్షన్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా సూచించింది.
- నేషనల్ అకాడమిక్ డిపానిటరీ (ఎన్ఎడి) డిజిలాకర్ను ఎక్స్టెండ్ చేయాలని సూచించింది.
- నేషనల్ డిజిటల్ హెల్త్ మిషన్ కూడా డిజిలాకర్ను ఉపయోగిస్తోంది.

రాష్ట్రంలో 80 లక్షల దాకా డిజి యూజర్స్...

'ఎక్కువగా మీ-సేవా ద్వారా సర్టిఫికేట్లు జారీ, ఇతర కార్యకలాపాలు సాగుతున్నాయి. వివిధ శాఖలకు సంబంధించిన దాక్యుమెంట్లు ఇంటిగ్రేట్ చేస్తున్నాం. ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో 80 లక్షల దాకా డిజిలాకర్ రిజిస్టర్డ్ యూజర్స్ ఉన్నారు. ప్రజలు ఈ సదుపాయాన్ని మరింత ఉపయోగించుకునేందుకు ముందుకు రావాలి. తమ మొబైల్, ఆధార్ నంబర్లతో అనుసంధానం చేసుకోవాలి. తదననుగుణంగా డిజిలాకర్ క్రియేట్ అవుతూ ఉంటాయి. విద్యార్థుల సర్టిఫికేట్లకు సంబంధించి యూనివర్సిటీలు, వాచన లైసెన్స్లు, ఆర్డీలు తదితర దాక్యుమెంట్ల కోసం రవాణాశాఖ తదితరాలు మరింతగా భాగస్వాములైతే ఈ సంఖ్య గణనీయంగా పెరిగే అవకాశాలున్నాయి. ఈ విషయమై వర్చివల్ లకు రెటర్న్స్ పంపించాం.

-శ్రీనివాస్ పెండ్లార్, రాష్ట్ర సోడల్ అఫీసర్, ఐటీ శాఖ ఇంటర్ సెక్రటరీ

కోవిడ్తో కొంత మేర అంతరాయం...

రాష్ట్రంలో ఇప్పటికీ మీ-సేవా కేంద్రాల ద్వారా ఆదాయ ప్రవీరకరణపత్రాలు, ఇతర దాక్యుమెంట్లు అప్లోడ్ అవుతున్నాయి. డిజిలాకర్లో ఇవి అందుబాటులోకి వచ్చాయి. పీడిఎస్, రేషన్కార్డులు కూడా చేయబోతున్నాయి. విద్యార్థుల సర్టిఫికేట్లను అప్లోడ్ చేయడం ద్వారా డిజిలాకర్ సదుపాయాన్ని ఉపయోగించుకోవాలని యూనివర్సిటీలకు కూడా రాశాం. అయితే కోవిడ్ పరిస్థితుల కారణంగా కొంత అంతరాయం ఏర్పడుతోంది. విద్యాశాఖ కూడా ఈ దిశలో చర్యలు చేపడుతోంది. తద్వారా ఎంసీటీ, ఇతర కోర్సుల్లో కొన్నెరింగ్ అవుతున్న సులభమౌతుంది. రవాణాశాఖకు సంబంధించి 'ఎంవ్యాల్వెస్'ను డిజిలాకర్తో అనుసంధానించాల్సి ఉంది. ఇది

ప్రభుత్వం వెర్రిఫై చేయాల్సిన పత్రాలకు సంబంధించినది అయినందున, హార్డ్కాపీలు వెంట తీసుకోవాల్సిన అవసరం లేకుండా, ఇంటర్నెట్లకు అందించే అయ్యే విద్యార్థులకు ఉపయోగపడుతున్నాయి. వివిధ కార్యకలాపాల నిమిత్తం లబ్ధిదారులు లేదా అభ్యర్థుల నుంచి దాక్యుమెంట్లు కోరుకున్న వివిధ ప్రభుత్వ శాఖలు ఈ సౌకర్యాన్ని వినియోగించుకోవాల్సి ఉంది. డిజిలాకర్ సౌకర్యాన్ని వినియోగించుకునేలా పౌరుల్లో మరింత అవగాహన, ప్రచారం కల్పించాల్సి ఉంది. ఈ విధానంలో పూర్తి భద్రత ఉంది.

-గునవల్, రాష్ట్రంలో కేంద్ర ప్రభుత్వ నేషనల్ ఈ-గవర్నెన్స్ ప్రతినిధి

'ధాన్యం' కదలక..

బస్తాల్లోనే మొలక

కోటిజర్లు: ఖమ్మం జిల్లా కోటిజర్ల మండలం పెద్దమునగారిలోని ఇందిరాక్రాంతి పథం (ఐటీ) కొనుగోలు కేంద్రంలో అధికారుల నిర్దేశం కారణంగా బస్తాల్ కొద్ది వడ్డు తడిచి గిన్నె సందుల్లోనే మొలకలు వచ్చిన దైన్యం నెలకొంది. సకాలంలో గిన్నె బ్యాగులు రాక రైతుల తమ సొంత ఖర్చులతో కొనుగోలు చేసుకుని కాంటాలు వేయించుకున్నారు. దాదాపు 200 టన్నుల ధాన్యాన్ని నిర్వాహకులు కొన్నారు. తరుగు కింద బస్తాల్ 2 కిలోలు అదనంగా పౌరుల్లో మరింత అవగాహన, ప్రచారం కల్పించాల్సి ఉంది. ఈ విధానంలో పూర్తి భద్రత ఉంది.

ఉయ్యాల వంతెనపై కోతల కోలాహలం

వంతెనపై వానర సందడి

కరోనా రెండో దశ ఉధృతి, లాక్డౌన్ కారణంగా అనేక పర్యాటక ప్రాంతాల్లో సందర్శకులను అనుమతించడం లేదు. దీంతో చాలా చోట్ల వన్యప్రాణులు ప్రకృతిలో ముక్కుపెట్టే గడుపుతున్నాయి. ములుగు జిల్లా గోవిందరావుపేట మండలంలోని లక్ష్మవరం సరస్సు వద్ద జన సంచారం లేకపోవడంతో సరస్సులోని ఉయ్యాల వంతెనపై కోతులు సందడి చేస్తున్నాయి. అదివారం ఆ దృశ్యం సాక్షి కెమెరాకు చిక్కింది.

- గోవిందరావుపేట

మంచి ఆహారమే

శ్రీ రామరక్ష..!

కరోనా సోకిన తర్వాత కోలుకోవడంలో పోషకాలది కీలక పాత్ర

- వైరస్ సోకినప్పుడే నుంచి రికవరీ వరకు తీసుకోవాల్సినవి ఎన్నో
- రోగ నిరోధక శక్తి పెంచడంలో ప్రధాన భూమిక
- వివిధ దశల్లో తీసుకోవాల్సిన అవకాశంపై ఇండియన్ డైటెట్ అసోసియేషన్ జాబితా

సాక్షి హైదరాబాద్ ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యం..

ఈ విషయం చిన్నప్పటి నుంచే తెలుసు. ఇప్పుడు ఇది ఆత్మంత ప్రాధాన్యం సంతరించుకుంది. వైరస్లు, బక్టీరియాతో పోరాడటంలో రోగ నిరోధక వ్యవస్థను పోషక విలువలున్న ఆహారం బలోపేతం చేస్తుందన్న విషయం తెలిసిందే. కరోనా సెకండ్ వేవ్ కారణంగా యావత్ దేశం ఆకలాంతలపై పోతున్న విపత్తుల పరిస్థితిలో.. కరోనా వైరస్ సోకడానికి సంబంధించి స్వల్ప లక్షణాలు బయటపడటం దగ్గర నుంచి కొంతమేర తీవ్రమై ఓ మోస్తరు, ఆ తర్వాత మరింత తీవ్రంగా మారి కరోనా బాధితుల ఆరోగ్యం విషమించే వరకు, ఆ తర్వాత దాని నుంచి కోలుకునే దశలో తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తలపై పోటు కరోనా బారిన పడిన వారికి ఆహారం వంటివి అందించే వారు తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తలపై ఇండియన్ డైటెట్ అసోసియేషన్ (ఐడిఎ) ప్రోగ్రామ్ ను, సూచనల రూపంలో ప్రజలకు మార్గనిర్దేశం చేసింది. కరోనా వైరస్పై ప్రభావవంతంగా పోరాడేందుకు ఈ మార్గదర్శకాలు మెడికల్ న్యూట్రిషన్ డెపార్ట్మెంట్ ఇంటర్నల్ మెడిసిన్ డిపార్ట్మెంట్ వంటివి అందిస్తోంది. అవేంటో చూద్దాం..

కోవిడ్-19 స్వల్ప లక్షణాలున్న వారికి..

- కరోనా వైరస్ సోకే ఆ తర్వాత కొంతమందికి స్వల్ప, ఒక మోస్తరు క్యాన్సర్ తీసుకోవడంలో సమస్యలేదునైనా వారు ప్రత్యేక చికిత్స అవసరం లేకుండానే కోలుకుంటారు. అయితే గుండె సంబంధిత సమస్యలు, షుగర్, కేన్సర్, ఇతర దీర్ఘకాలిక సమస్యలు, అనారోగ్య సమస్యలున్న వారు, వృద్ధులు, ఊపిరాత్తులకు కొవిడ్ తీవ్రత పెరిగే అవకాశాలుంటాయి. తగిన ఆర్థిక, అనుభవమున్న డైటెషియన్లు, న్యూట్రిషియన్లు సలహా మేరకు ఆహారం తీసుకోవాల్సి ఉంటుంది.
- శక్తిని, బలాన్ని ఇచ్చే ఆహారం, మాంసం, పాలు, పండ్లు, కూరగాయలు, చిక్కుళ్లు, పప్పు దినుసులు తప్పక తీసుకోవాలి.
- ఆహారం ద్వారా విటమిన్-సి, జింక్, విటమిన్-ఎ, టీ, డీ, ఈ, ఐసీ, డీఎస్ వంటి పోషకాలు లభించని ప్రకారం మందుల రూపంలో తగిన ప్రత్యామ్నాయాలు తీసుకోవాలి.

- దగ్గ నుంచి ఉపశమనానికి వేడి వెజిటేబుల్ సూప్, టెన్ సూప్, గోధుమన, ఆల్మోన్డ్ తీసుకోవాలి. ఆల్మోన్డ్ కూడిన టేస్, గింజు నోస్టి లేదా ముందుగా ఉంటే టే, టేస్, ఆల్మోన్డ్, పప్పు ఉపయోగపడతాయి.
- శరీరంలో యాంటీ ఆక్సిడెంట్ స్థాయిలు పెంచేందుకు పండ్లు, కూరగాయలు ఎక్కువ మోతాదులో తీసుకోవాలి.
- మంచినిద్ర, ఒత్తిళ్లు తగ్గించుకుని ప్రశాంతంగా ఉండటం, తేలికపాటి వ్యాయామాలు చేయడంలో పాలు సిగరెట్, ఇతర పానాళు ఉత్పత్తులు, మద్యం తీసుకోవడం మానేయాలి.
- పంటకు వేరుచేసగ, సోయా, సుప్రలు, రైస్ బ్రాన్ ఆయిల్, అవసరమైన ఉపయోగించాలి.
- ఇన్ఫ్లూవెన్సా తగ్గించుకుని, రోగనిరోధక శక్తి పెంపొందించేందుకు చేపలు, వాల్ నోట్స్, ఫ్లాక్స్ సీడ్స్ వంటి ఓమెగా ట్రి ఫాట్స్ తీసుకోవాలి.
- తగినంత మంచి నీరు, ద్రవ పదార్థాలు తీసుకోవాలి. తరచుగా కొన్ని నిమిషాలకు ఒకసారి బొప్పిన కొద్ది కొద్దిగా మజ్జిగ, నిమ్మరసం, పెన్ టీ, తీసికొని పండ్లరసాలు తీసుకోవాలి.

కరోనా నుంచి కోలుకునే క్రమంలో తీసుకోవాల్సినవి...

- కరోనా నుంచి కోలుకునేందుకు అధిక కేలరీలు, ప్రోటీన్లు ఉన్న ఆహారాన్ని కొనసాగించాలని డైటెషియన్లు సేపెంట్లకు చెబుతారు. క్రమం తప్పకుండా తేలికపాటి వ్యాయామాలు చేయడం ద్వారా వైరస్ సోకినప్పుడు బలపొందడం సరేగా పటిష్టమై మళ్లీ సొంతంగా రోజువారీ కార్యకలాపాలు చేసుకునేందుకు దోహదపడుతుంది.
- ప్రోటీన్లు, కార్బోహైడ్రేట్లు, మంచి కొవ్వులతో కూడిన ఆహారం తీసుకోవాలి.
- విటమిన్ ఎ, ఈ, సి, సెలెనియం, జింక్, మెగ్నీషియం సమకాలిని మైక్రో న్యూట్రియెంట్లు తీసుకోవాలి.
- శాకాహారులు పప్పుదినుసులు, శనగలు, సోయాబీన్, సోయా, డైరీ ఉత్పత్తుల వంటి అధిక ప్రోటీన్ ఆహారం తీసుకోవాలి.
- మాంసాహారులు చికెన్, చేపలు, గుడ్లు తీసుకోవాలి
- గోమీలు, మొక్కజొన్న, రాగి, జొన్న, తాజా పండ్లు, కూరలు, తదితరాలు తీసుకోవాలి.

అవసరాన్ని అందించే సిబ్బందికి జాగ్రత్తలు

- సేపెంట్లకు ఆహారాన్ని ఇచ్చే సిబ్బందికి దగ్గ వంటి కరోనా లక్షణాలు లేకుండా పరీక్షించడం పాటించాలి.
- ఆహారాన్ని తయారు చేయడానికి ముందు, చేసేటప్పుడు సిబ్బంది మధ్య ఒక మీటరు దూరం పాటించడంతో పాటు అన్ని సమయాల్లో మాస్కులు ధరించాలి చూడాలి.
- ఆహారం తయారీ, స్టోర్జీ ప్రాంతాలకు క్రమం తప్పకుండా శానిటైజ్ చేయాలి. ఇతర కోవిడ్ జాగ్రత్తలు తప్పనిసరిగా తీసుకోవాలి.

కోవిడ్ సోకి ఐసీయూ చికిత్స అవసరమయ్యే వారికి..

- తరచుగా న్యూట్రియెంట్లతో కూడిన ఆహారం తీసుకోవడం ద్వారా 'గుడ్ సపోర్ట్ కేర్' అందించడం కీలకం. సాధారణ ఆహారం కొనసాగినా శరీరానికి పోషకాలు చేకూరాలి చూడాలి.
- ప్లాస్మిడ్, ఎలక్ట్రోలైట్ మధ్య సమతుల్యత పాటించాలి.
- వ్యక్తుల నీరం స్థాయిలను బట్టి పాటా ఎయిర్ ఇన్ఫర్మిటీ ఉంటుంది. ప్లాస్మిడ్, ఎలక్ట్రోలైట్ స్థాయిలను బట్టి నియంత్రిత సోడియం (ఉప్పు) ఇవ్వాలి.
- మల్టీ విటమిన్స్, మల్టీ మినరల్ సప్లిమెంట్లు తగిన స్థాయిల్లో ఇవ్వాలి.
- విటమిన్-డి కొరత అనేది ఇన్ఫ్లూయెంజాతో ఇతర వైరల్ బక్టీరియాతో ముడిపడి ఉంటున్నందున కరోనా వైరస్ చికిత్సలో దీనికి ముఖ్యమైన పాత్ర ఉంది.
- విటమిన్-ఎతో పాటు ఇతర విటమిన్లు సమకాలిని ట్రాక్స్, బొప్పిన, స్ట్రాబెర్రీ, యాపిల్ వంటి పండ్లతో పాటు క్యాప్సికం, టమాటా, మొక్కజొన్న తదితరాలు తీసుకోవాలి.

